مسئولیت متن و شکل بدوش نویسندهٔ مضمون میباشد، عقیدهٔ نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاین نمی باشد

ډاکتر عبدالقيوم مومند ۲۰۱۹/۰۸/۱۶

دولتي، حکومتي او سيــاســي جوړښــت

دريمه برخه

ولسي چارواکي:

د اسلام دين يواځې پر عباداتو ولاړ نه دی، بلکې له عباداتو سره اوږه په اوږه معاملات هم د اسلامي لارښوونې ستره برخه ده او د مسلمانانو د ژوند او چارو لپاره يې په دواړو څانګو کې بشپړه تګلار روښانه کړې ده. له دې امله د اسلامي ټولنې په رغاونې او پرمختګ کې د مسلمانانو ذهني وده او پراخوالی مهم توکی ګڼل کيږي او په دې ټينګار شوې چې له دې ذهني ودې او پرمختګ څخه په شخصي خوی او کړنو او ټولنيزو اړيکو کې کار واخستل شي. اسلام د مسلمانانو د څانګړي، کورني او ټولنيز ژوند، او د دولت او حکومت په کچه ژوند لپاره عمومي لارښوونې لري.

د انساني او ټولنيزو اړيکو لپاره هم اخلاقي او د جوړښت دودونه او بنسټونه لري. لکه د نورو دينونو په څير، اسلام هم د انسان د ژوند او چاپيريال لپاره عمومي لارښوونې لري، مګر څنګه چې د انسانانو ژوند د بدلون او پرمختګ په حال کې دی، له دې امله اسلام دا پريکړه انسانانو ته پريښې ده چې د وخت او حالاتو له غوښتنې سره سم د اسلامي لارښوونې په رڼا کې د خپل ځان، ټولنې او خاورې په هکله اړونده فيصلې وکړي.

لومړي تر هرڅه دا اړينه ده چې د ولسي چاروا‌کۍ پيژندنه وشي ځکه ولسي چارواکي لويديځه ډيموکراسي يا ولسواکي نه ده، ځکه په ډيموکراسۍ او ولسواکۍ کې خلک واکمن وي، مګر په ولسي چارواکۍ کې لوی څښتن‎ﷻ واکمن دی او خلک د چارو چارواکي دي. په ولسي چارواکۍ کې د ټولنې سياسي جوړښت او سياسي کړنلاره د قرآن، سنت، اجماع او قياس د بنسټونو په رڼا کې د وحدانيت، رسالت او استازيتوب د اصولو پربنسټ جوړيږي او د لوی څښتن‎ﷻ د امر او نهي ټول احکام او اوامر ترسره کيږي.

لوی څښتن‎ﷻ د انسانانو لپاره حقونه او صلاحيتونه ټاکلي دي چې د بل انسان لخوا د هغې لپاره اندازې نشي ټاکل کيدی او يا د بل انسان د ژوند په هکله د لوی څښتن‎ﷻ له اوامرو او لارښوونې څخه بهر کوم هوډ نيول کيدی شي او يا کومه پريکړه کيدی شي. په ولسي چارواکۍ کې دولت او حکومت د اسلامي اصولو په محدوده کې جوړيږي چې ستره موخه يې انسانانو ته خدمت کول، د ټولنې د پرمختګ لپاره کار کول او په ټولنه کې د ټولنيزعدالت ټينګول دي.

څرنګه چې په ولسي چارواکۍ کې واکونه او مسووليتونه د ټولنې له وګړو سره دي نه د يو مشخص کس سره يا له يوې مشخصې ډلې سره، له دې امله استازيتوب او چارواکي کول هم د يوې ټولنې د ټولو وګړو حق او مسووليت دی. لوی څښتن‎ﷻ په قرآن عظيم الشان کې فرمايي.

وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ [۱].

ژباړه: الله له مؤمنانو سره وعده کړې ده چې خامخا به يې په ځمکه کې هماغه شان خليفه ګان وګرځوي لکه هغه خلك چې له دوی مخکې يې خليفه ګان کړي وو.[۲]

له دې څخه څرګنديږي چې استازيتوب کول، چارواکي پرمخ بوتلل او مسووليت لرل له تقوی، ښه عمل او نيکو کارونو سره تړلي دي. د ټولنې هر وګړی لومړی د لوی څښتن‎ﷻ په وړاندې مسووليت لري او هغه ته ځواب ويونکی دی او بيا د خپل ولس او ټولنې په وړاندې مسووليت لري او ولس او ټولنې ته ځواب ويونکی دی.

څرنګه چې داسلام اصل په شورا ولاړ دی له دې امله په ولسي چارواکۍ کې د وخت او زمانې د شرايطو او غوښتنې پراساس د دنيوي چارو د پرمختګ لپاره د اسلامي اصولو په رڼا کې د تلپاتې پريکړو او قوانينو رامينځته کول يوه مهمه اړتيا ده. د دې پريکړو ، قوانينو او لارښوونو رامينځته کول، په ځانګړې توګه د دولت د اداري جوړښت په

---

[۱] النور، ۵۵ .

[۲] روانه او ساده ژباړه، مولوي فاروق غلجي .

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په څير و لولئ

هغو برخه کې چې ځانګړي الهي پراخه لاربښوونې پکې شتون ونه لري او یا قرآن او حدیثو د هغوی په هکله عمومي لاربښوونه کړې مګر ځانګړتیاوې (جزیات) یې نه دي تشریح کړي، اړین شمېرل کیږي. دا فیصلې، قوانین او لاربښوونې رامینځته کول یواځې د لاسونو په پورته کولو، رایې اچولو یا د شنو او سرو کارټونو په ښوولو سره نه رامینځته کیږي، بلکې د پوهه عالمانو د ژور علمي بحث، څیړنې او اندونو له تبادلې څخه وروسته رامینځته کیږي.
په اسلام کې حکومتداري کول او ولسي چارواکي پرمخ بوتلل اصل او هدف نه دی، بلکې یوه وسیله ده. اصلي موخه د ټولنې د وګړو د ظرفیتونو لوړول او د وړتیاوو پرمختګ دی، ترڅو خلک د خپلو حقه حقونو، خپلواکۍ او عدالت غوښتنه وکړای شي. خلک د ښو او بدو ترمینځ فرق وکړای شي، حکومت او خلک داسې یو ټولنیز حالت رامینځته کړي چې په هغې کې د ټولنې ټول وګړي له فکري او جسمي پلوه خوندیتوب ولري او د خدایي قانون په سیوري کې پرته له ډار او ویرې څخه هوسا ژوند تیر کړي.
د دې لوړوالي او وړتیاوو د لوړولو په خاطر چارواکي د ولس په مقابل کې بیلابیل ورځني او همېشنې مسوولیتونه لري. له دې امله د ولسي چارواکۍ اصل په دې کې دی چې یو ملت د بلې ټاکنیزې دورې تر پایته رسیدو پورې انتظار نه کوي چې په یو نظام کې بدلون راولي، بلکې په پرلپسې توګه په ورځنیو چارو کې برخه لري او هر وخت د دې واک لري چې له ټاکل شوو واکمنانو سره حساب وکړي او بدلون رامینځته کړي.
که حکومت د شریعت پرلار روان نه وي او چارواکان د اسلامي سپارښتنو، اصولو او لاربښوونو پراساس خپلې چارې سرته نه رسوي، چارواکی له قانون څخه سرغړونه کوي، د خلکو اړتیاوې نه پوره کوي او ټولنه له فساد او بیعدالتۍ څخه رنځ وړي، ولس د دې واک لري چې چارواکی (خلیفه، امیر، ولسمشر) له کار څخه ګوښه کړي. له علي کرم الله وجهه څخه روایت دی چې رسول اکرمﷺ فرمایلي دي.
لاَ طَاعَةَ فِي مَعْصِيَةٍ، إِنَّمَا الطَّاعَةُ فِي الْمَعْرُوفِ (٣).
ژباړه: په ګناهي(غیرشرعي) چاروکې اطاعت پکار نه دی.
پیروي یواځې د حق په لار کې پکار ده. بل ځای کې له معاذ ابن جبل(رض) څخه روایت دی چې رسول اکرمﷺ فرمایلي دي.
لَا طَاعَةَ لِمَنْ لَمْ يُطِعْ اللَّهَ (٤).
ژباړه: د هغه چا اطاعت نشته څوک چې اللهﷻ اطاعت نه کوي.
همداراز بل ځای کې رسول اکرمﷺ فرمایلي دي.
لاَ طَاعَةَ لِمَخْلُوقٍ فِي مَعْصِيَةِ الْخَالِقِ(٥).
ژباړه: دمخلوق اطاعت دخالق په ناخوښۍ کې روا نه دی.
له دې څخه په زغرده څرګندیږي چې د ټولنې او ولس وګړي د دې واک او مسوولیت لري چې د چارواکو د چارو څار وکړي او د هغوی په ټولو چارو رغنده نیوکې وکړي او سمې لارې ته یې برابر کړي. هر مسلمان مکلفیت لري چې په خپله ټولنه کې د بدو مخه ونیسي او د ټولنې وګړي ښو او نیکو اعمالو ته وهڅوي. له ابوسعیدالخدري(رض) څخه روایت دی چې رسول اللهﷺ فرمایلي دي.
أَفْضَلُ الْجِهَادِ مَنْ قَالَ كَلِمَةُ حَقّ عِنْدَ سُلْطَانٍ جَائِر أَوْ أَمِيرٍ جَائِر (٦).
ژباړه: د جهادونو له جملې څخه لوی جهاد هغه دی چې د هغه پاچا یا چارواکي په مخ کې واقیعتونه ووایي او ربښتیا راڅرګنده کړي چې د حق او عدالت له لارې څخه لیرې شوي وي (غوره جهاد د ظالم حاکم په وړاندې د حق وینا ده).
که د سیاست په نوې ژبه خبرې وکړو نو ویلای شو چې په ولسي چارواکۍ کې د چارو اصول د قانون د حاکمیت پراساس ولاړ دي. په دې سیاسي نظام کې خلک خپل استازې ټاکي چې په مرکزي حکومت او ولسي جرګه (شورا) کې د دوی استازیتوب وکړي او د دوی د ګټو او رغاونې لپاره کار وکړي. ځینې کسان داسې څرګندونې کوي چې ګواکي اسلام ټاکنو (ټاکل، رای ورکول او رای اخستل) او چارواکۍ ته د نوماندیو اجازه نه ورکوي، مګر که د رسول اکرمﷺ د یارانو او په ځانګړې توګه د لومړیو څلورو خلفاوو ژوند او چارې وڅیړل شي، دا څرګندیږي چې په اسلام کې هم د ټاکنو اجازت شته او هم چارواکۍ ته نوماندیدل شته. د رای ورکولو غوره بیلګه د دویم خلیفه عمر(رض) لخوا د هغې کمیټې د غړو وړاندیز و چې له هغه څخه وروسته خلیفه وټاکي.
کله چې عمر(رض) ټپي شو او د مرګ په حالت کې و نو اصحابو ترې غوښتنه وکړه چې راتلونکی خلیفه وټاکي. ځینو وړاندیز وکړ چې عبدالله بن عمرτ دې د راتلونکي خلیفه په توګه وګوماري. د دې وړاندیز په مقابل کې عمر(رض) ځواب ورکړ چې د لوی څښتنﷻ قهر دې وي پر تاسې چې ما دې ته هڅوئ چې خپل زوی د خلیفه په توګه وټاکم،

---

٣ صحیح البخاري، کتاب أخبارالآحاد،٧٢٥٧ .
٤ د احمد ابن حنبل مسناد، ١٢٧٤٨ .
٥ سنن الترمذي، کتاب الجهاد، ٢٩: ١٧٠٧ .
٦ سنن ابو داود، کتاب الملاحم،٤٣٤٤ او سنن النسائي، کتاب البیعة،٤٢٠٩.

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولـئ

حال دا چي لوی څښتن ﷻ ته ورتلونکی یم. د ډیرو وړاندیزونو او د اصحابو له ټینګار څخه وروسته عمر(رض) د شپږو اصحابو[سعد بن ابي وقاص، عبدالرحمن ابن عوف، زبیر بن الاعوام، طلحه ابن عبیدالله، علی ابن ابي طالب، او عثمان ابن عفان رضي الله عنهم] کمیټه جوړه کړه چي له خپل مینځ څخه یو کس د رایو په اتفاق د راتلونکي خلیفه په توګه وټاکي. له خبرو، بحث او واک اخستلو څخه وروسته عثمان ابن عفان(رض) د ټولو په اتفاق د دریم خلیفه په توګه وټاکل شو.

چارواکی ته د نوماندیدلو او د چارواکی د منصب د غوښتلو په هکله به لاندیني آیات د اوسني بحث لپاره کافي وي.
یوسفعلیه وسلام د مصر پاچا ته وویل.

قَالَ اجْعَلْنِي عَلَىٰ خَزَائِنِ الْأَرْضِ ۖ إِنِّي حَفِيظٌ عَلِيمٌ (٧).

ژباړه: وویل (یوسف پاچا ته) چي مقرر کړه پر خزانو د ځمکي (د مصر)، بیشکه زه ښهٔ ساتونکی (د اموالو) ښهٔ پوه یم (په وجوه د تصرفاتو او جذب د فوایدو).
همدا راز سلیمانعلیه وسلام له لوی څښتن ﷻ څخه د پاچاهۍ غوښتنه کړې ده.

قَالَ رَبِّ اغْفِرْلِي وَهَبْ لِي مُلْكًا لَايَنْبَغِي لِأَحَدٍ مِنْ بَعْدِي ۖ إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ (٨).

ژباړه: وویل (سلیمان) ای ربه زما! وبخښه ما او راکړه ماته داسي ملک (پادشاهي) چي ونه ښائي بل هیچا لره وروسته له ما (اوغیر له ما) څخه، بیشکه همدا ته ډیر بخښونکی ورکونکی یې(٩).

په ولسي چارواکی کي د لوی څښتن ﷻ د واکمنی د سیوري په رڼا کي د چارواکی توان او پرېکړه د خلکو په لاس کي وي. د یو هیواد وګړي د هیواد او ولس لپاره په تصمیم نیولو کي فعاله برخه لري او په نیغه او ښکاره توګه د هیواد او ملت د ورځنیو سیاسي، ټولنیزو او حکومتي چارو په هکله فیصلي کوي او خپل مسوولیت سرته رسوي. فیصلي له کلیو او بانډو څخه پیلیږي او د ټول ولس او ملت کچي ته رسیږي. سره له دې چي ټول وګړي په پریکړه کولو کي حق لري، مګر هغه کسان چي په مسایلو پوه وي، معلومات یې د نورو پر پرتله ډیر، پراخه او ګټور وي، اغیزمن ثابتیږي. له دې امله فیصلي له ډیرو خبرواترو وروسته د راټول شوو کسانو د سلا او مشورې پراساس سرته رسیږي.
له پورتني بحث څخه څرګندیږي چي ولسي چارواکي په ټولنه کي انصاف او عدالت ټینګوي، په ټولنه کي داسي ټولنیزي او اقتصادي اړیکي ټینګوي چي د هغې په سیوري کي هر انسان په خپلواکی، شرافت او حیثیت کي ژوند کوي. په ولسي چارواکی کي دولت او حکومت نه یواځي دا چي د لوړو اخلاقي معیارونو پر اصولو ولاړ وي بلکي دا لوړ اخلاقي معیارونه د ټولني د نر او ښځي د ژوند برخه هم ګرځوي.

پایله

کله چي د اسلامي حکومتدارۍ او اسلامي لارښوونو په رڼا کي د ولسي چارواکی بحث رامینځته کیږي نو لومړی خبره چي د انسان ذهن ته راځي هغه د محاسبې خبره ده چي له بده مرغه د اسلامي هیوادونو په دولتي او حکومتي چارو کي نه لیدل کیږي.
محاسبه هغه وخت کیدای شي چي چارواکي د کار وړتیا ولري، متقي او سپیڅلي وي، صداقت او ایمانداري ولري، د لوی څښتن ﷻ څخه ویره ولري او په چارو کي عدل وکړي. له دې امله په اسلام کي دولت او حکومت انسان ته د خدمت، د انسان د فکر او آزادیو د ودې او الهي اوامرو د پرځای کولو لپاره جوړیږي.
په اسلامي سیاسي نظام کي د دولت، حکومت او چارواکو ستره موخه د انساني ژوند د ساتني، پالني او پرمختګ لپاره د نوو لاروچارو لټون، انسانانو ته خدمت کول، د ټولني د پرمختګ لپاره کارکول او په ټولنه کي د وګړیز او ټولنیز عدالت ټینګول دي.
د اسلامي دولتدارۍ او حکومتدارۍ اصول د شرعي موخو (مقاصد الشرعیة) په رڼا کي، چي په دریو برخو ویشل شوی، جوړشوي دي. ضروري، حاجتي او تحسیني. دا هریو ځانته جلا بحث لري، مګر هغه څه چي په دې لیکني پورې تړاو لري د ضروري برخه ده چي د راتلونکي سیاسي نظام بنسټ پرې باید کښیښودل شي.
د شرعي مقاصدو ضروري برخه په پنځو اصولو ویشل شوې ده: دین، نفس، نسل، مال او عقل. په اسلامي ټولنو کي هر حکومت او په ځانګړې توګه اسلامي حکومت د دې اصولو د ساتلو او پاللو مسوولیت لري.

---

٧ یوسف، ٥٥ .
٨ ص، ٣٥.
٩ کابلی تفسیر .

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنیزې بڼي پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکي په ځیر و لولئ

دولتي او حکومتي جوړښت:
د پورتنیو هیلو د پوره کولو په خاطر او په افغانستان کې د خپلواکۍ د ټینګولو، تلپاتي سولې او غښتلي ولسي سیاسي نظام د مینځته راوړلو، د بشپړ اساسي قانون او ټولنیزعدالت د رامینځته کولو لپاره یو ګډ ریاستي او پارلماني جمهوري نظام یوائینی د حل لار ده. دا نظام په نورو هیوادونو کې هم شته مګر، د افغانستان لپاره ځینې ځانګړنې په پام کې نیول شوي دي.
د افغانستان دولتي او حکومتي جوړښت به د لاندنیو ځواکونو له جوړښت څخه جوړ وي.

۱. اجرائیه ځواک
۲. مقننه ځواک
۳. قضائیه ځواک

۱. اجرائیه ځواک
اجرائیه ځواک په دوو برخو ویشل کیږي. ولسمشري او لومړی وزارت.
الف: ولسمشري
ولسمشري د ولسمشر او ولسمشر له مرستیال څخه جوړه ده. ولسمشر خپل مرستیال د اسلامیت، کفایت او وړتیا پر اساس غوره کوي نه د قومیت او ویش پر اساس. کیدای شي دواړه د یو قوم څخه وي او یا هم د بیلابیلو قومونو څخه.
د افغانستان ولسمشر به په لاندنیو برخو کې واکونه ولري.

۱. ولسمشر د دولت مشر او د پوځ ستر قوماندان دی.
۲. د افغانستان د عمومي کورني او بهرني سیاست د چارو او لاربښوونو مسوولیت.
۳. د افغانستان استازیتوب په نړیواله کچه او د نړیوالو قراردادونو لاسلیکول.
۴. د ولسي جرګې د پنځۀ اویا سلنې (۷۵٪) رایو اخستنې څخه وروسته بل هیواد سره د جګړې اعلانول.
۵. د کورنیو او بهرنیوعواملو له امله په هیواد کې د بیړني حالت اعلانول.
۶. د قوانینو د رامینځته کولو او د هیواد د نورو مهمو مسئلو په اړه د ولس نه د ټولپوښتنې حق او صلاحیت.
۷. د لومړي وزیر منل.
۸. د وزیرانو منل او نه منل.
۹. د قانون په توګه د ولسي جرګې لخوا د منل شوو مسودو، منل، نه منل او لاسلیک کول.
۱۰. د ملي دفاع وزارت.
۱۱. د بهرنیو چارو وزارت.
۱۲. ملي امنیت.
۱۳. لویه څارنوالي.
۱۳. ستره محکمه.
۱۴. د علماوو شورا.

ولسمشر د پورتنیو وزارتونو وزیران، د ملي امنیت ریس، لوی څارنوال، قاضي القضات او د سترې محکمې قاضیان او د علماوو شورا غړي ولسي جرګې ته وربیژني او د ولسي جرګې د منلو وروسته یاد کسان خپلې دندې پرمخ بیایي.

ولسمشریزه ټاکنیزه جرګه
د نفوسو د شمیرې پر بنسټ به د ولسوالیو په کچه د ولسمشر د ټاکلو لپاره ولسمشریزه ټاکنیزه جرګه جوړیږي او غړي به یې لاندنۍ ځانګړتیاوې او محدودیتونه لري.

۱. افغان وي او د ښه نوم خاوند وي.
۲. عمر یې دیرش کاله او یا ډیر وي.
۳. په ښوونځي او یا مدرسه کې یې لیک او لوست کړی وي، زده کړې یې د لیسانس تر کچې پورې رسولې وي او د برېا قانوني اسناد ولري.
۴. د افغانستان په سیاسي حالاتو او اوضاع پوه وي.
۵. د افغانستان په اساسي قانون، د انتخاباتو په قانون او نورو اړونده قوانینو پوه وي.
۶. د سیمې د هیوادونو، ګاونډیو هیوادونو او نړیوالو هیوادونو په سیاسي لوبو پوه وي.
لاندیني کسان د ولسمشریزې ټاکنیزې جرګې غړیتوب نشي ترلاسه کولای.

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له راالیرلو مخکې په ځیر و لولئ

۱. په رشوت او فساد کې ککړ، نیول شوي او تورن کسان.
۲. په غلا، قاچاق او نیشه يي توکو کې ککړ، نیول شوي او تورن کسان.
۳. د پردیو جایدادونو او دولتي ځمکو غاصبین.
۴. هغه څوک چې قتل يې کړی وي او با پرې د قتل تور وي.
۵. په پردیو هیوادونو پورې تړلي کسان.

که چیرې د پورتنیو ځانګړنو او وړتیاوو پرخلاف کوم کس ولسمشریزې ټاکنیزې جرګې ته لار پیدا کړي او دا ثابته شي چې نوموړي کس غلط معلومات ورکړي سزا به ورکړل شي. که چیرې دا ثابته شي چې معلومات اخستونکی په دې پوهیده چې معلومات غلط وو او نوموړي جوړجاړی کړی، سزا به ورکړل شي.

د ولسمشریزې ټاکنیزې جرګې د استازو ټاکل:
د ولسوالیو د شمیرې پر اساس، د ولسمشریزې ټاکنیزې جرګې لپاره استازي د پټو او نیغو سیده رای اخستلو او رای ورکولو له لارې ټاکل کیږي. د رایو د ګټلو لپاره ساده اکثریت داعتبار وړ دی. اټکل به وکړو چې په یو ولایت کې پنځه والسوالی دي او هره ولسوالي باید خپل استازي د ولسمشریزې ټاکنیزې جرګې لپاره وټاکي. د لومړۍ ولسوالی د نفوسو شمیره شل زره کسان (۲۰۰۰۰)، د دویمې ولسوالی د نفوسو شمیره دیرش زره (۳۰۰۰۰) کسان، د دریمې ولسوالی د نفوسو شمیره پنځوس زره کسان(۵۰۰۰۰)، د څلورمې ولسوالۍ د نفوسو شمیره لس زره کسان(۱۰۰۰۰) او د پنځمې ولسوالی د نفوسو شمیره څلوېښت زره(۴۰۰۰۰) کسان دي. که چیرې اصول داسې جوړ شي چې د لس زرو(۱۰۰۰۰) کسانو په استازیتوب یو استازی وټاکل شي نو لومړۍ ولسوالي به دوه(۲) استازي وټاکي، دویمه ولسوالي به درې(۳) استازي وټاکي، دریمه ولسوالي به پنځهٔ(۵) استازي وټاکي، څلورمه ولسوالي به یو(۱) استازي وټاکي او پنځمه ولسوالي به څلور(۴) استازي وټاکي. چیرته چې ښارونه دي او په ولسوالیو پورې تړلي نه دي، ټاکنې به يې په ناحیو او حوزو کې په همدې ډول پرمخ ځي.
اوس به دریمه ولسوالي راواخلو چې شمیر يې پنځوس زره (۵۰۰۰۰) د رایو وړ کسان دي او دوی باید پنځه استازي وټاکي. په دې سیمه کې پنځهٔ ګوندونه سیاسي فعالیت لري او هر ګوند غواړي خپل استازي وټاکي. همداراز درې کسان په ځانګړې خپلواکه توګه غواړي ځانونه دې جرګې ته نوماند کړي. هر ګوند کولای شي تر پنځو کسانو پورې په دې ولسوالي کې دې جرګې ته د استازیتوب لپاره نوماند کړي. درې ځانګړي کسان هم خپل نومونه دې جرګې ته د استازیتوب لپاره دنوماندو په شمیره کې لیکي. رای ورکوونکي د ګوندونو او ځانګړو کسانو له لستونو څخه یواځې یو کس ته رای ورکولای شي.
داسې اټکل به وکړو چې په دې ولسوالی کې ټولې پنځوس زره (۵۰۰۰۰) روغې او قانوني رايې اچول شوي دي او والسوالي پنځه (۵) استازې ټاکنیزې جرګې ته لیږي. د ټاکنو له شمیرنې څخه وروسته داسې څرګندیږي چې الف ګوند شل زره (۲۰۰۰۰) رايې وړې، ب ګوند لس زره(۱۰۰۰۰) رايې وړې، ج ګوند پنځهٔ زره(۵۰۰۰) رايې وړې، د ګوند یوزر اته سوه(۱۸۰۰) رايې وړې، هـ ګوند یوزر دوه سوه (۱۲۰۰) رايې وړې، احمد زر(۱۰۰۰) رايې وړې، لیلا لس زره پنځهٔ سوه(۱۰۵۰۰) رايې وړې او جاوید پنځه سوه(۵۰۰) رايې وړې دي. له دې څخه وروسته استازي د لاندې جدول پراساس ټاګل کیږي.

یو نوماند ته رای ورکولای شئ. د نوماند د نوم ترمخه نخښه وکړئ. ستاسې رای د نوماند او اړوندګوند لپاره شمیر ل کیږی.															
الف ګوند		ب ګوند		پ ګوند		ت ګوند		ث ګوند		ځانګړی خپلواک		ځانګړی خپلواک		ځانګړی خپلواک	
عبدالله	۷۴۰۰	ایمل	۶۷۰۰	ولي محمد	۱۱۰۰	خانګل	۴۰۰	بصیر	۱۰۰	احمد	۱۰۰۰	لیلا	۱۰۵۰۰	جواد	۵۰۰
رحمن	۱۶۰۰	حفیظ	۸۰۰۰	آصف	۳۹۰۰	قمبر	۷۰۰	میرویس	۵۵۰						
خالقداد	۱۷۰۰	شفیع	۸۰۰	زهره	۱۱۰۰	میر آغا	۱۶۰۰	احمدشاه	۳۵۰						
یاسین	۴۰۰	سید محمد	۵۰۰	نورمحمد	۶۰۰	نجیبه	۲۵۰	مراد	۵۰						
راحله	۸۰۰	ګل احمد	۷۰۰	خان محمد	۲۰۰	غفور	۱۵۰	نفیسه	۱۵۰						
ټولې رایې	۲۰۰۰۰	ټولې رایې	۱۰۰۰۰	ټولې رایې	۵۰۰۰	ټولې رایې	۱۸۰۰	ټولې رایې	۱۲۰۰	ټولې رایې	۱۰۰۰	ټولې رایې	۱۰۵۰۰	ټولې رایې	۵۰۰

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ

د شمیرني وروسته بریالي کسان په لاندې توګه دي:

ګوند یا نوم	ټاکل شوي کسان		استازي
الف ګوند	عبدالله	رحمن	۲
ب ګوند	ایمل	—	۱
پ ګوند	آصف	—	۱
ت ګوند	—	—	۰
ث ګوند	—	—	۰
ځانګړی خپلواک	—	—	۰
ځانګړی خپلواک	لیلا	—	۱
ځانګړی خپلواک	—	—	۰

د ولسمشریزې ټاکنیزې جرګې موخه:

د دریمي برخې پای

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنیزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له راالیږلو مخکي په ځیر و لولئ